

Ateroskleróza – tichý zabiják

Michael Aschermann
II. interní klinika 1. LF UK a VFN Praha

Poděbrady 2020

Cíle našeho setkání

- **Jak ji můžeme poznat**
- **Akutní infarkt myokardu, jeho léčba**
- **Jak všemu předcházet**

Ateroskleróza – tiché nebezpečí

- **Akutní infarkt myokardu**
- **Cévní komplikace mozkové**
- **Onemocnění tepen jiných oblastí**

Data o přežívání

	muži	ženy
1910	51	55 let
2019	79	83 let

**jedna ze tří dívek se již dnes dožívá 90 roků
vzestup přes nárůst obezity a DM**

Statistika současnosti

KV onemocnění 52% všech úmrtí EU

ICHS na prvním místě od 45 muži, 65 ženy

USA – 23 000 úmrtí/den, 1x za 39 sekund

akutní IM 1x za 25 sekund

6,3 miliónů hospitalizací KVO

7,2 miliónů koronárních intervencí

perspektiva 2030 – 116 miliónů KVO

Statistika současnosti Evropa

KVO postihují muže i ženy, před 75 roky
jsou příčinou úmrtí u 42% mužů a 38% žen
prevence „funguje“

50% poklesu úmrtí je výsledkem ovlivnění RF

40% pokroky v léčbě – intervence, chirurgie

Statistika současnosti Evropa

**18 745 dětí z 8 zemí – 2-9 roků
nadváha + obezita 40% jih, 10% sever
průměr dívky 21%, chlapci 19%**

Vývoj aterosklerózy

Pěnové bb

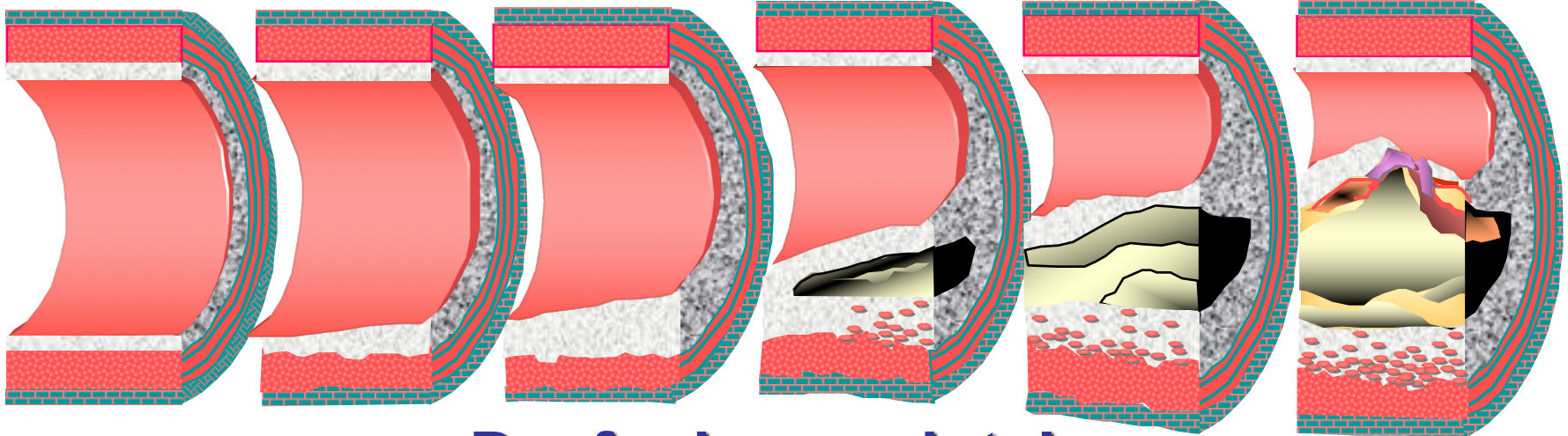
Tukové
proužky

Intermed.
léze

Ateromy

Fibróz.
pláty

Komplikované
léze/ruptury

Dysfunkce endotelu

Od 1. dekády

Od 3. dekády

Od 4. dekády

Růst hlavně akumulací lipidů

Hladké svalstvo
kolagen

Trombóza
Hematomy

Upraveno: Stary HC et al. Circulation. 1995;92:1355-1374

Ateroskleróza – rizikové faktory

„Klasické“: genetika, věk, kouření, strava
pohlaví, nadváha + obezita
hypertenze, diabetes mellitus
dyslipidemie, 0 tělesná aktivita

„Novější“: hluk, znečištění ovzduší
CRP, Lp-PLA2, Lp(a), PAI-1
TG, malé denzní LDL částice
interleukin-6, fibrinogen

Rizikové faktory ČR

	Muži	Ženy
obezita	34%	30%
kouření	34%	27%
hypertenze	43%	37%
lipidy	92%	94%
diabetes	11%	9%

Nadváha a obezita ČR děti

ČR (SZÚ 2012) - 866 dětí, 11-13-15 roků

nadváha + obezita %

	chlapci	dívky
11 roků	19,1	11,5
13 roků	18,8	6,9
15 roků	18,6	9,4

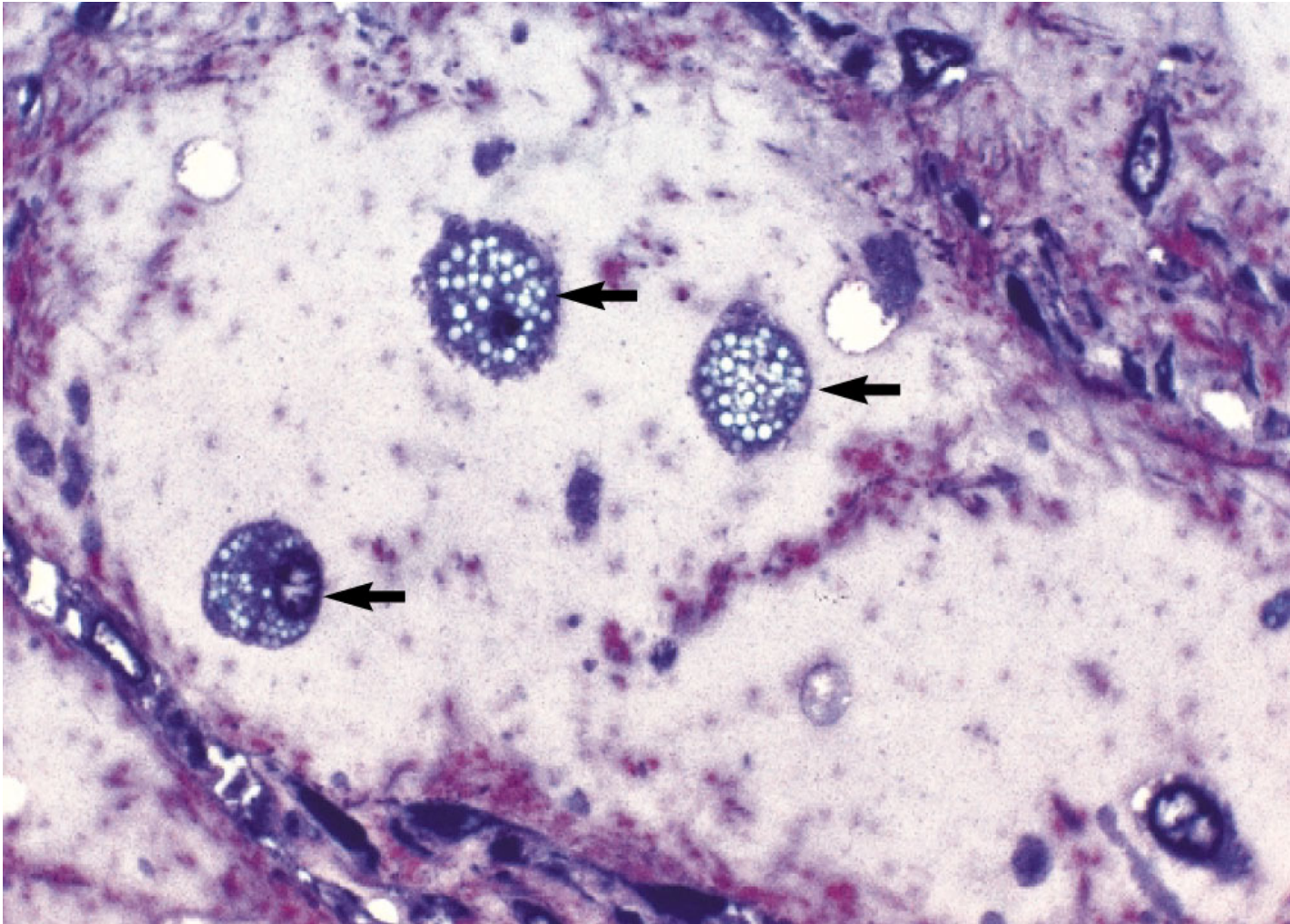
Ateroskleróza v tepně

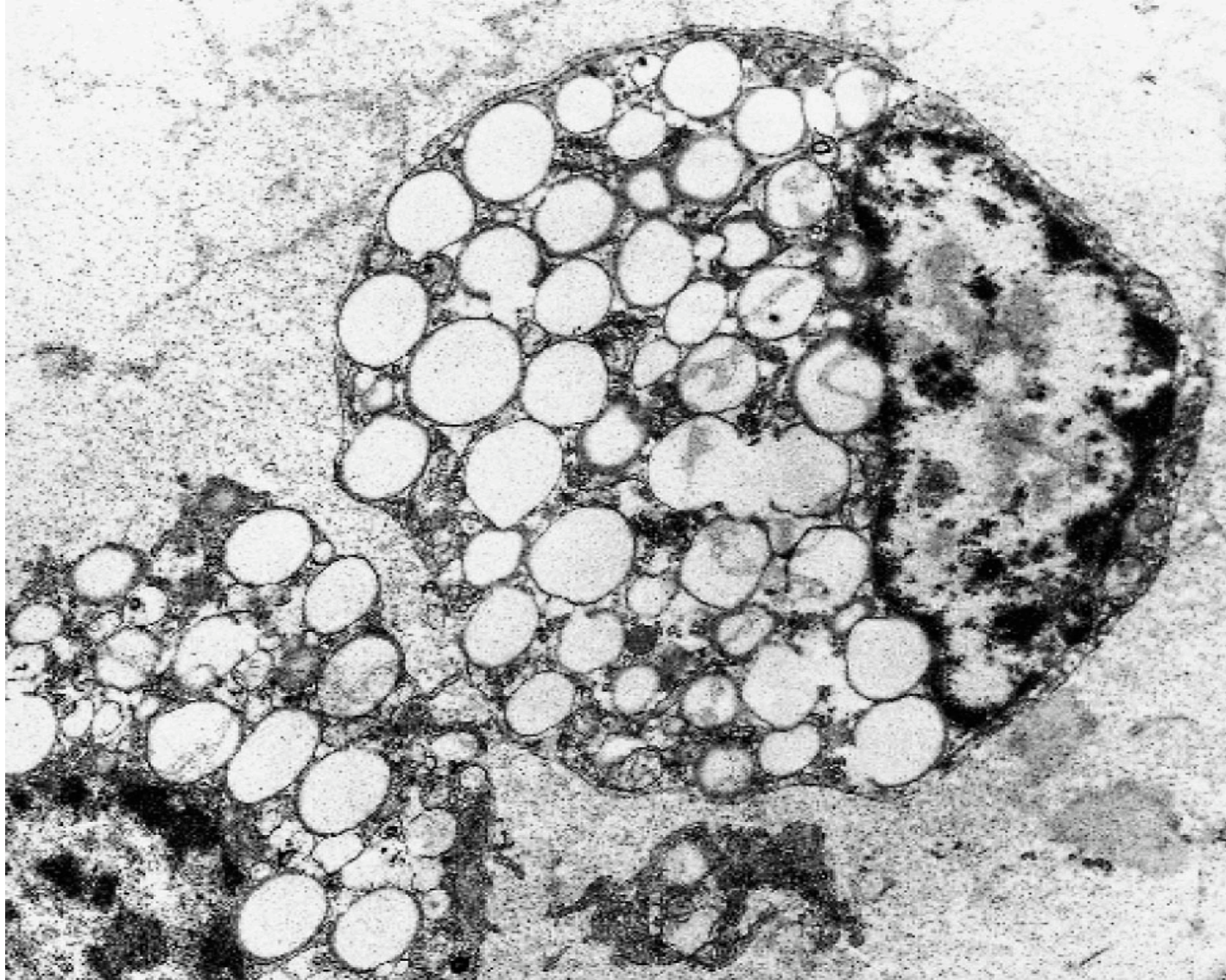
Mechanismy vzniku aterosklerózy

- **Rizikové faktory spouštějící proces:**
  - **genetické faktory**
  - **kouření, cukrovka, příjem tuků, stres**
  - **obezita, hypertenze, málo pohybu**
  - **a další**

Mikro obraz aterosklerózy

Elektronová mikroskopie aterosklerózy

Rozpoznání aterosklerózy

Zobrazovací metody

Angiografie

- **Intravaskulární ultrazvuk, angioskopie**

- **Optická kohereční tomografie**

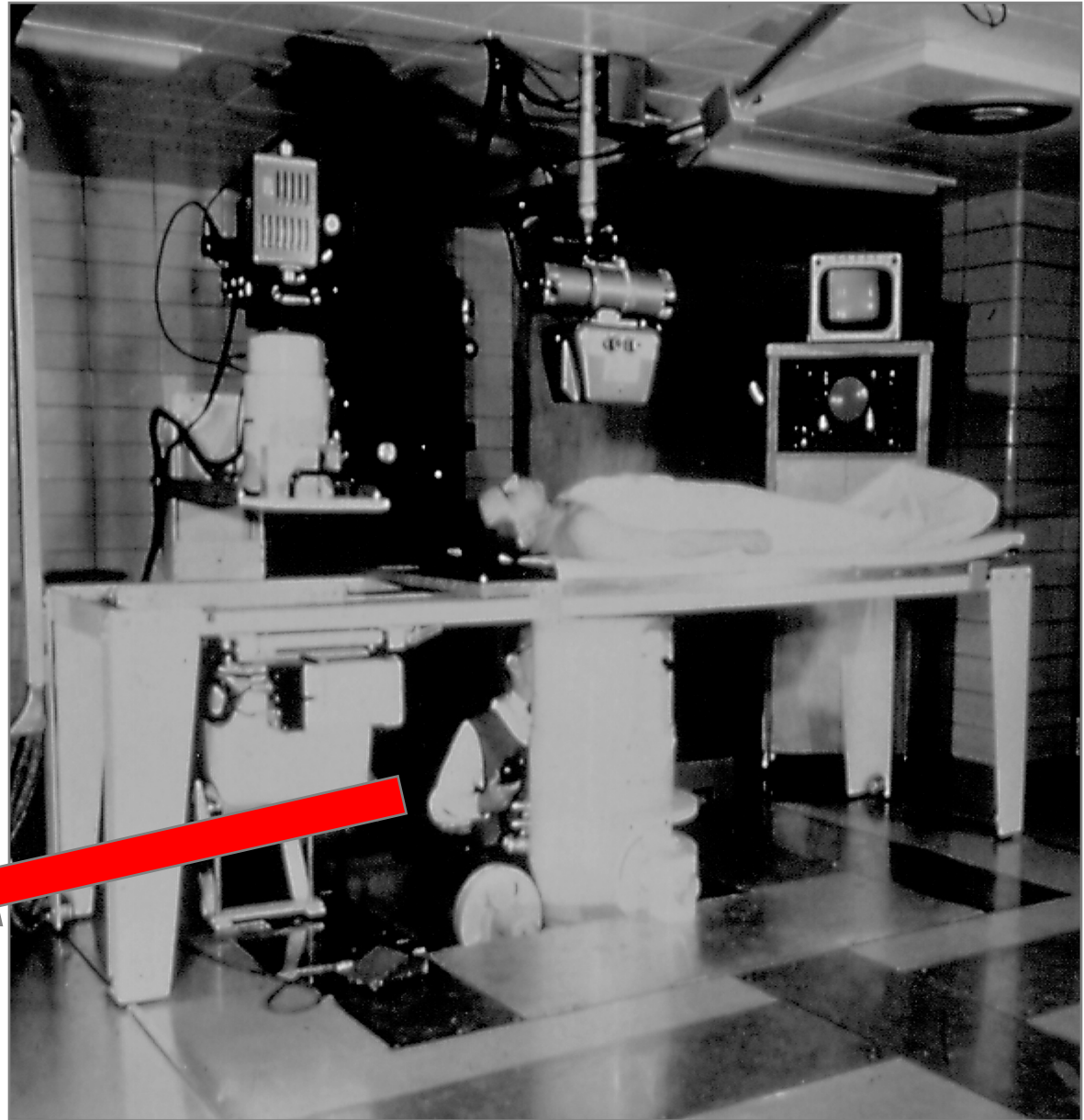
Spektroskopie infračerveným světlem

Virtuální histologie

Zobrazení věnčitých tepen na rtg

**Mason Sones
1958**

Koronarografie – silueta lumen

Mason Sones
1958

BARTKO Jura J. AEM
20-06-1949 M
001628
24-09-2000

KARDIOCENTRUM FNKV PRAHA 10

MUDIMSKY Petr

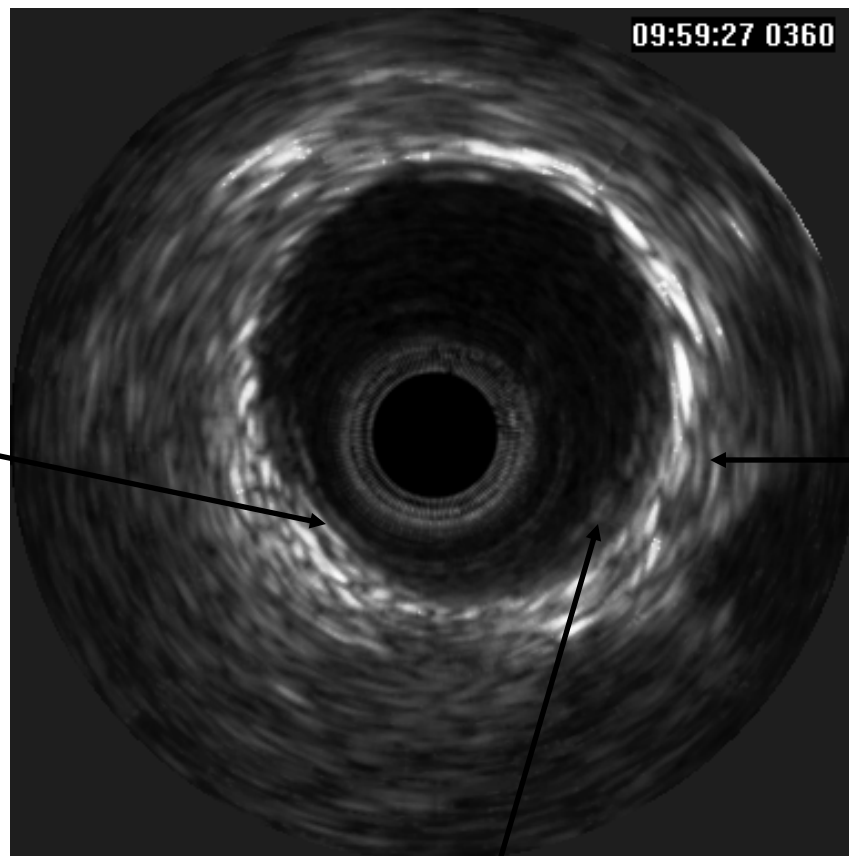
LAO
87

CAUD
2

T-image:
1.84
T-run:
01:38:09

RUN
10
48
IMAGE
24

Intravaskulární ultrazvuk

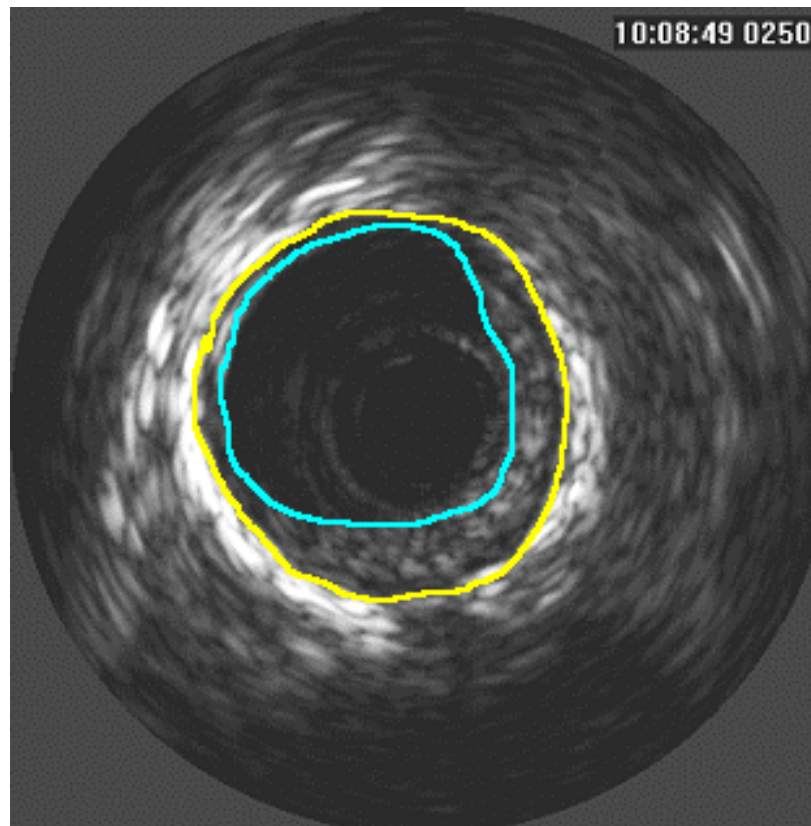

intima

adventicie

medie

Aterosklerotický plát

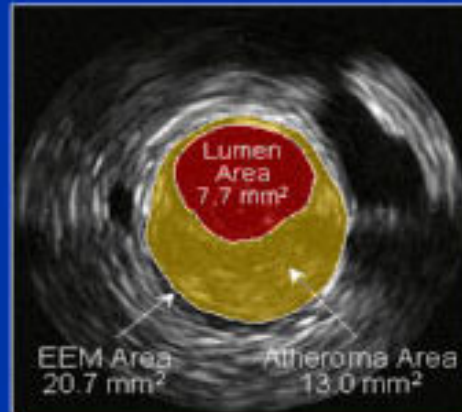
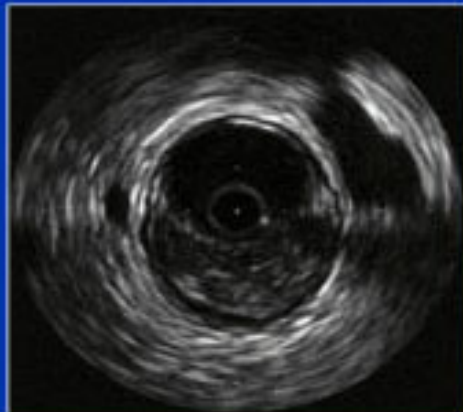
Průměr tepny

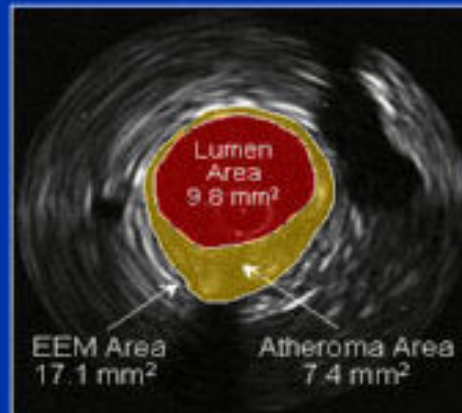
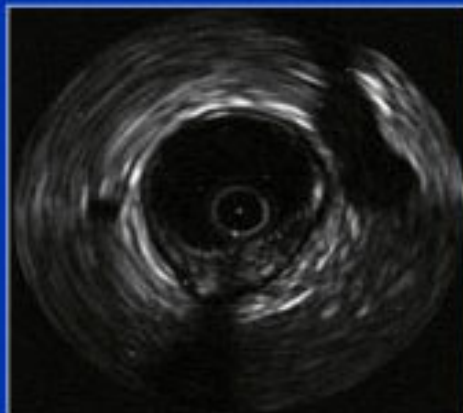
Lumen tepny

Příklad zmenšení atero plátu

vstupní
IVUS

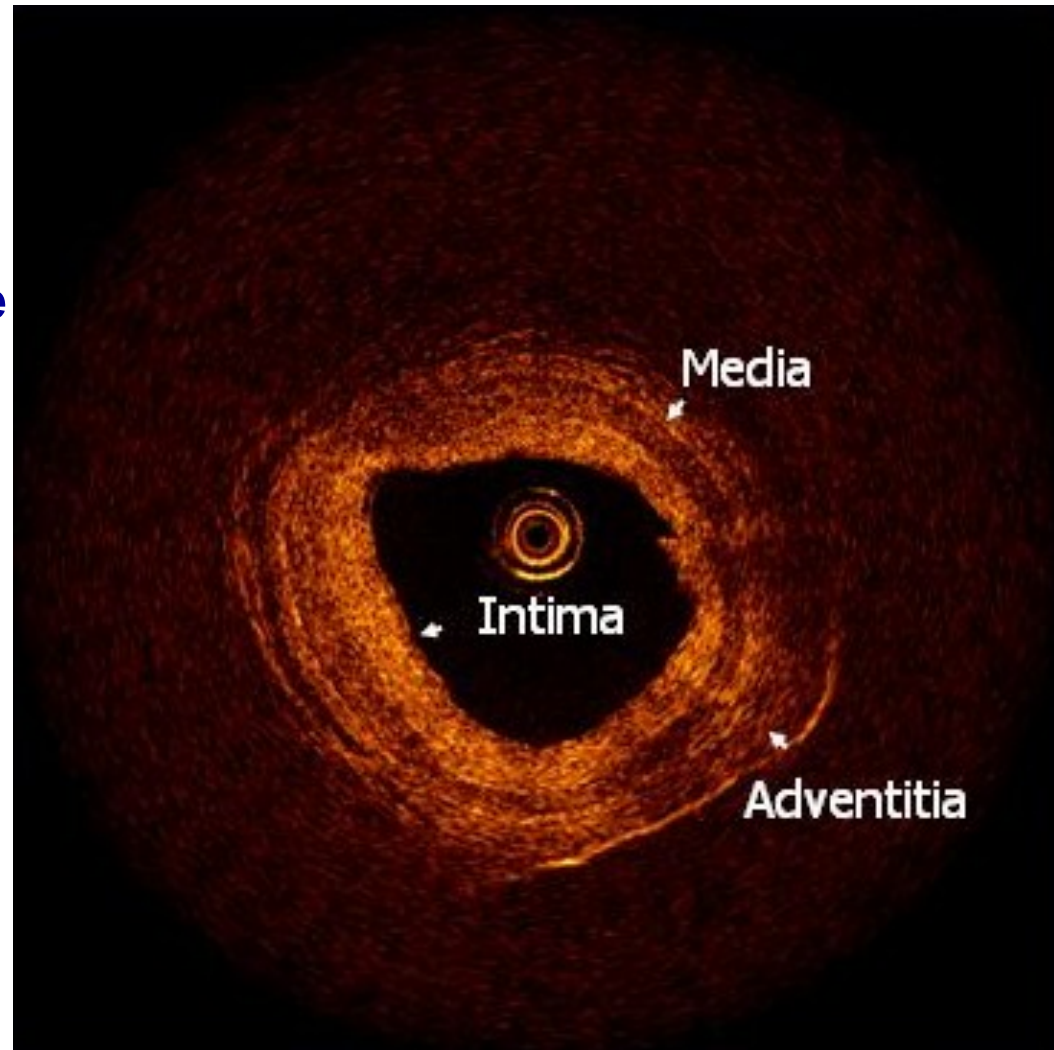

po 18
měsících

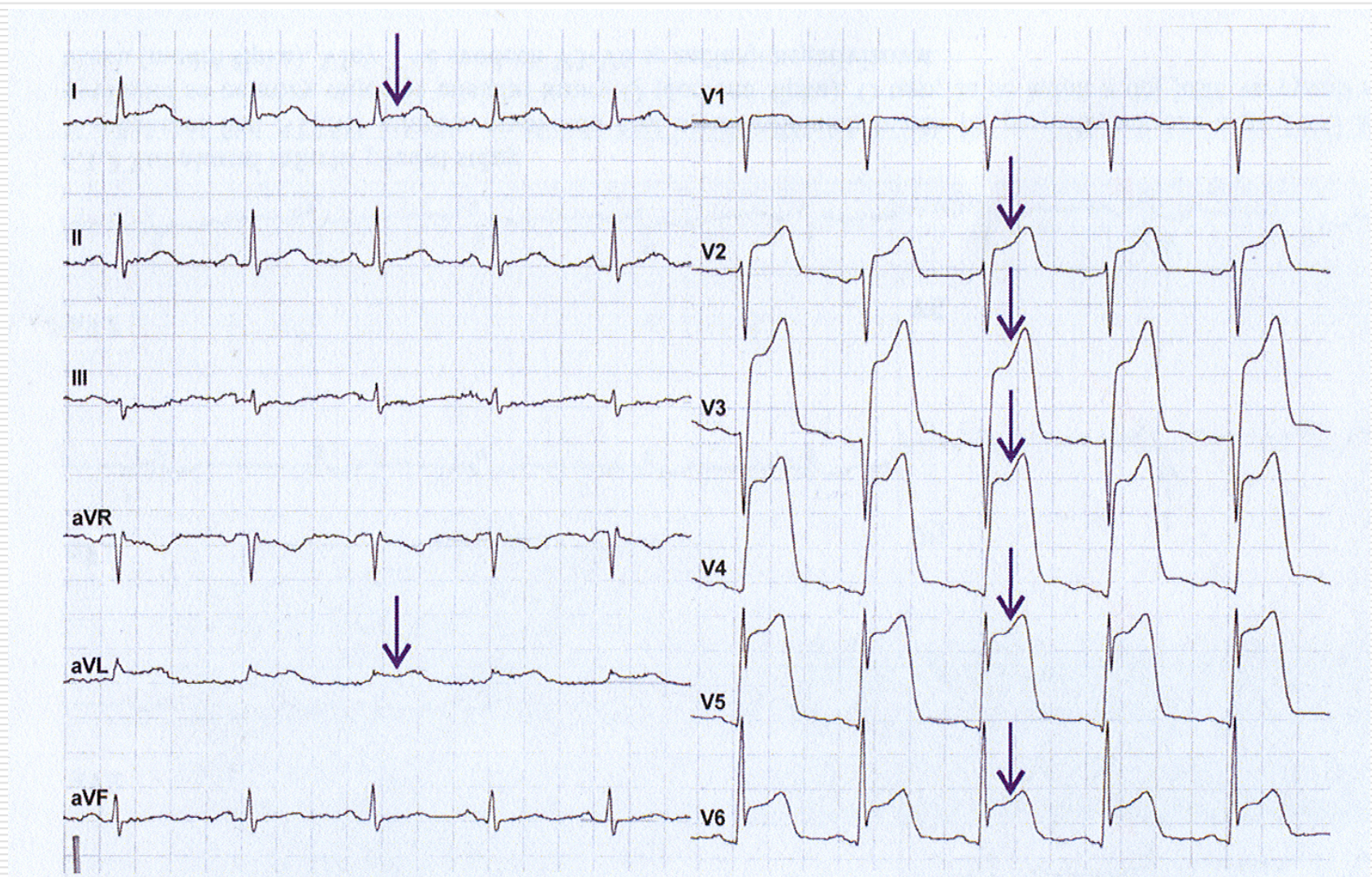

Infračervené světlo v detekci aterosklerózy

- Optická koherenční tomografie
- Rozlišení 10 μm
- Katétr 0,014 + OTW
- Zobrazení 2 sekundy

EKG akutní infarkt myokardu

Komplikace aterosklerózy

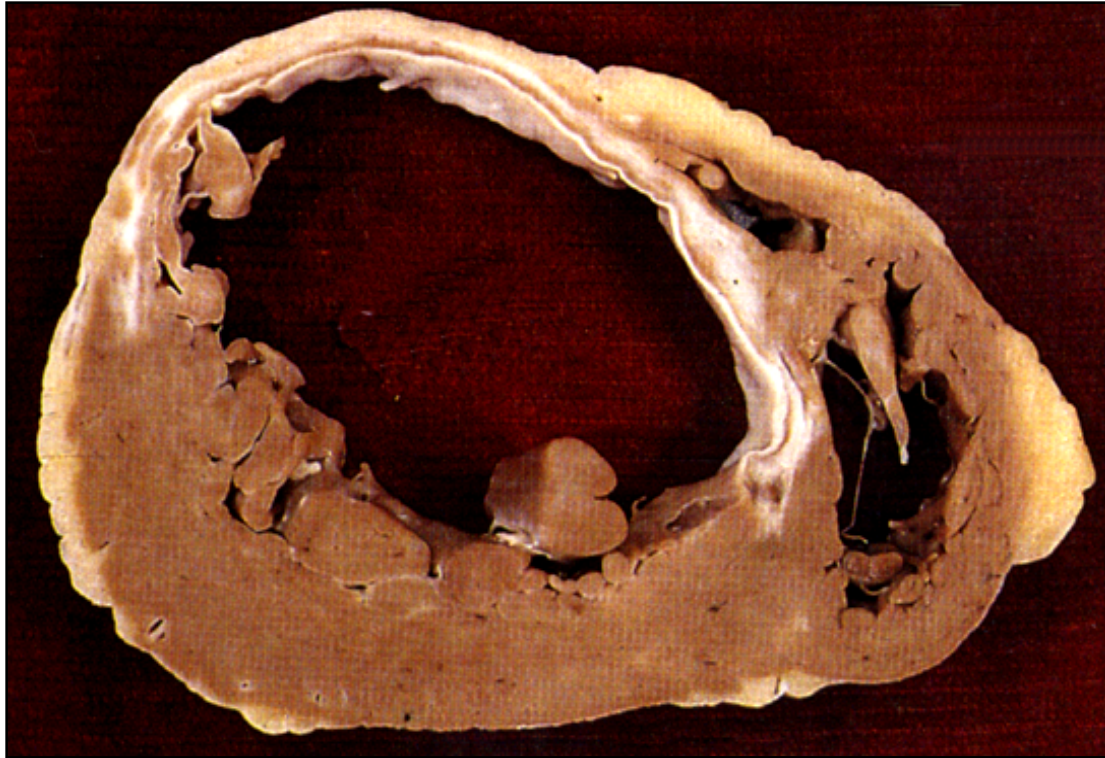
akutní infarkt myokardu

cévní příhoda mozková

postižení tepen dolních končetin

Infarkt myokardu

- ♥ postupně dochází k odumírání tkáně
- ♥ tvoří se jizva z vazivové tkáně

Infar

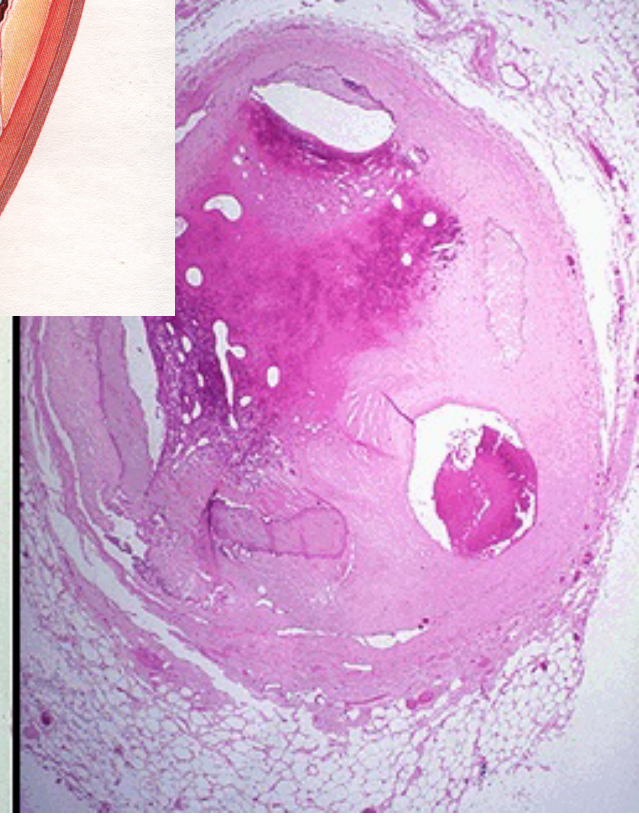
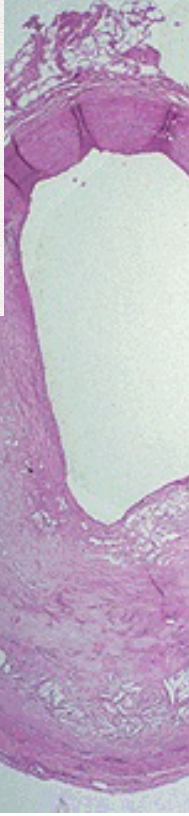
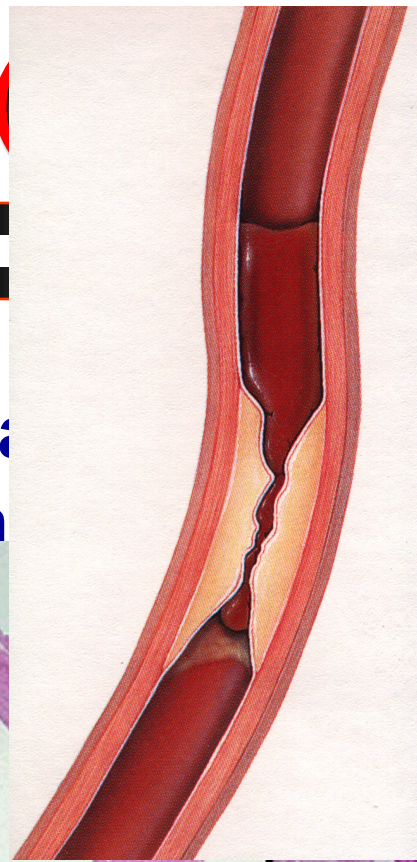
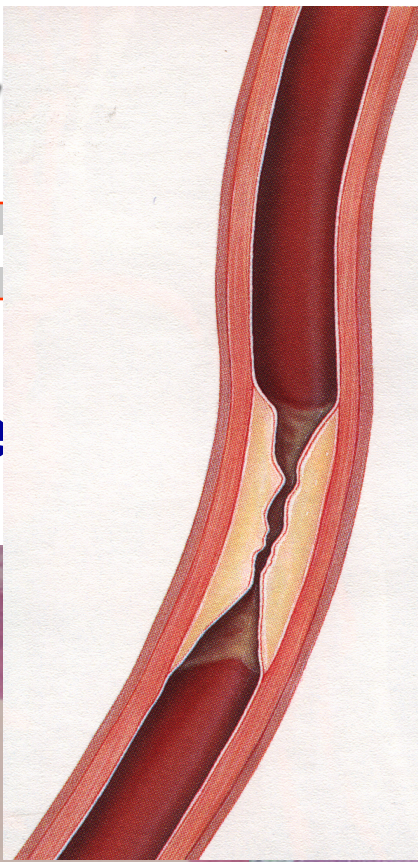
rdu (

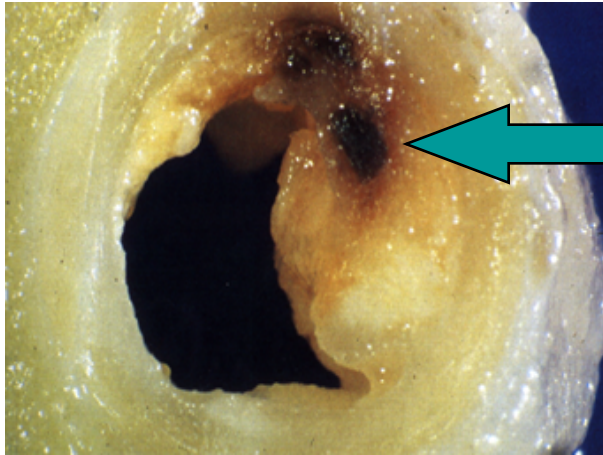
záhat')

♥ **srdce**
věnci

krvová
árním

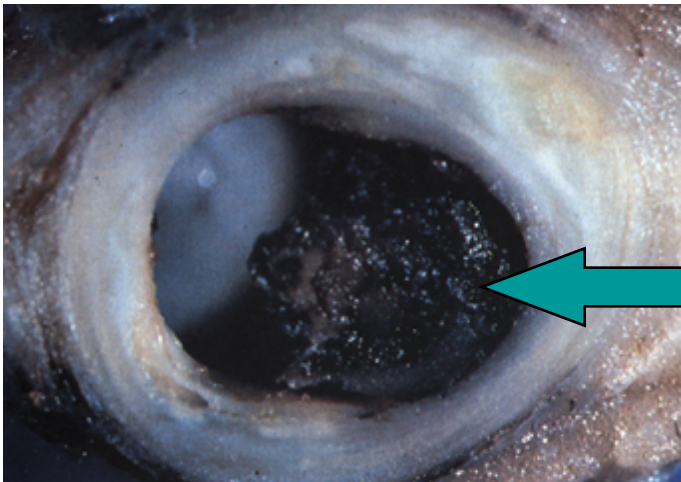
avními

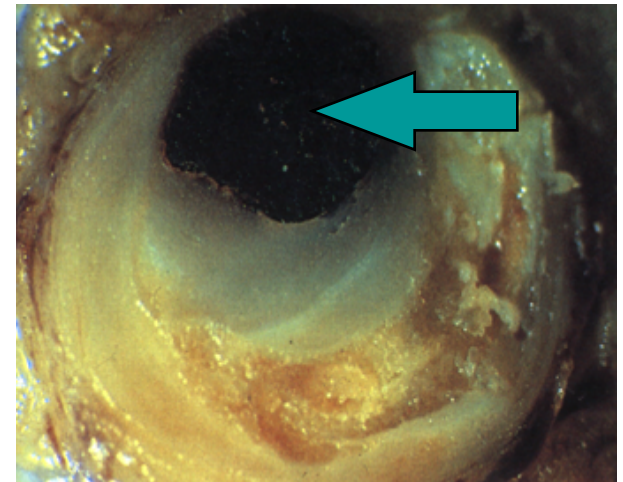
Lipidy bohatý plát

**Neuzavírající
trombus**

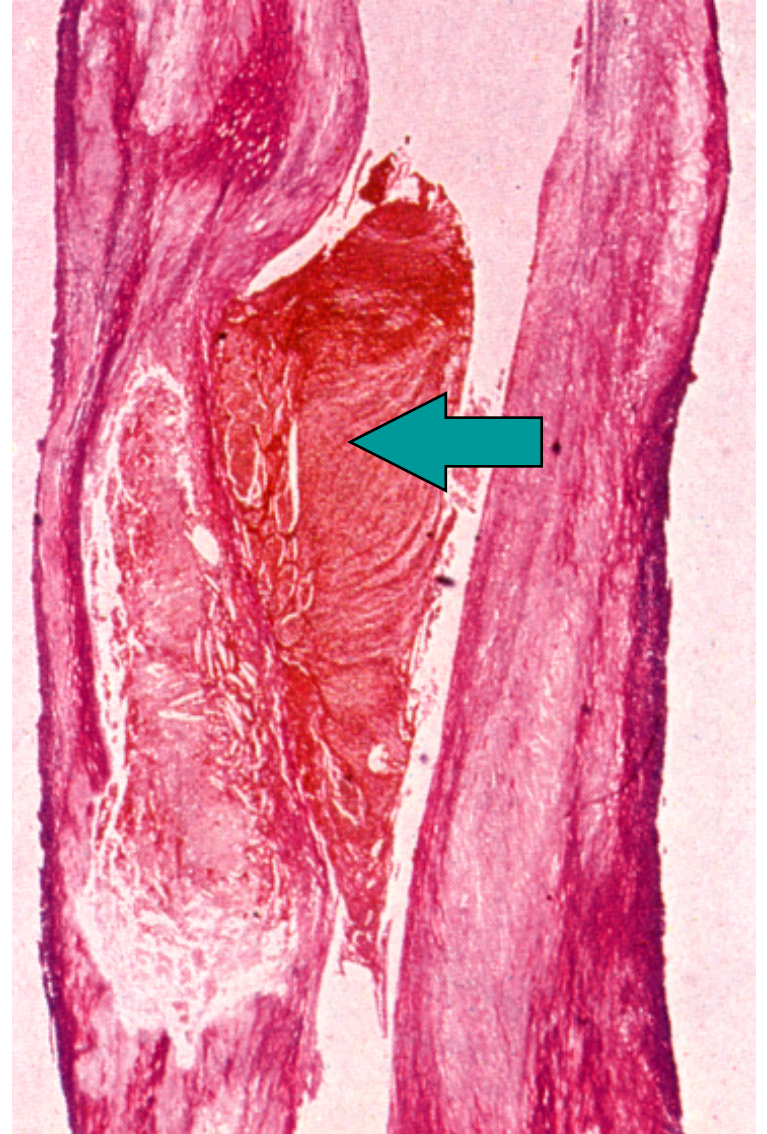
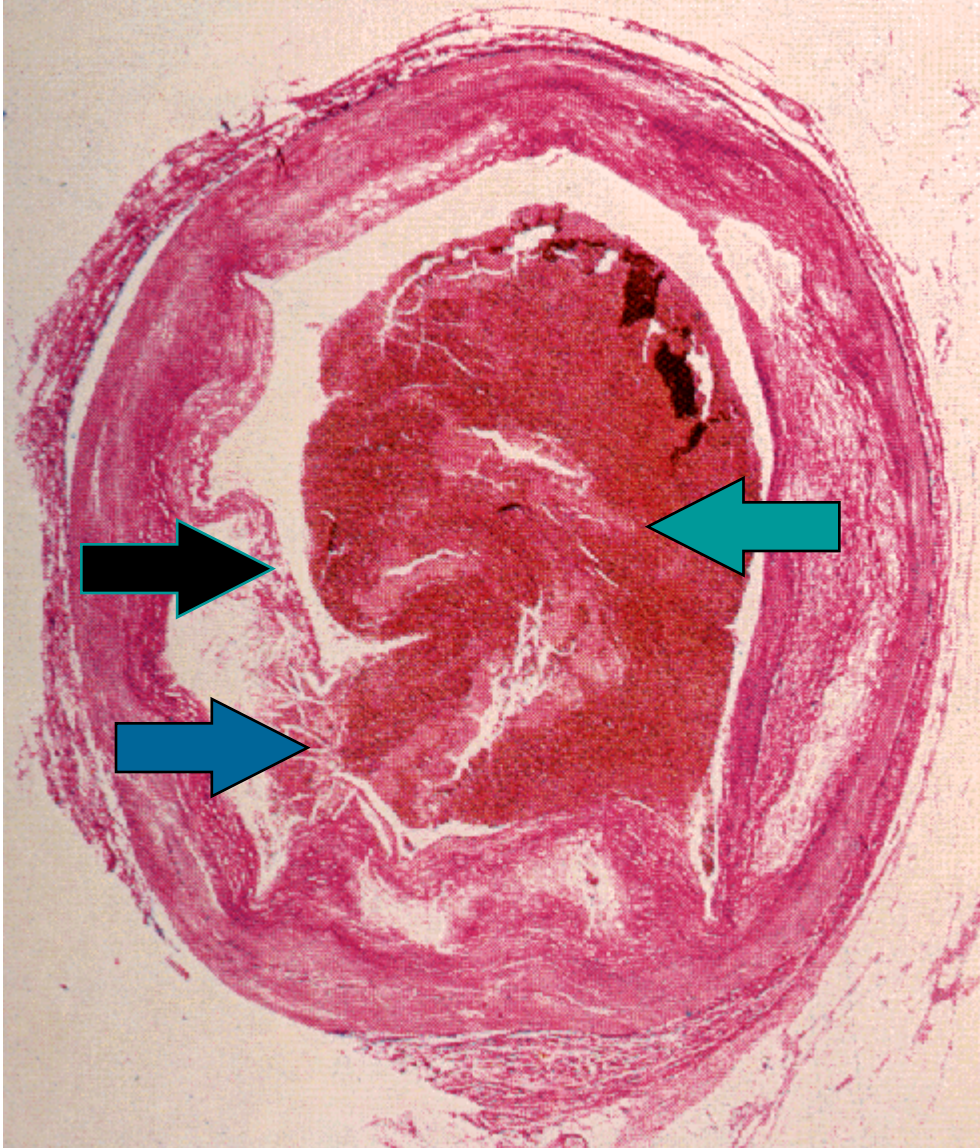
Angina pectoris - nestabilní

**Uzavírající
trombus**

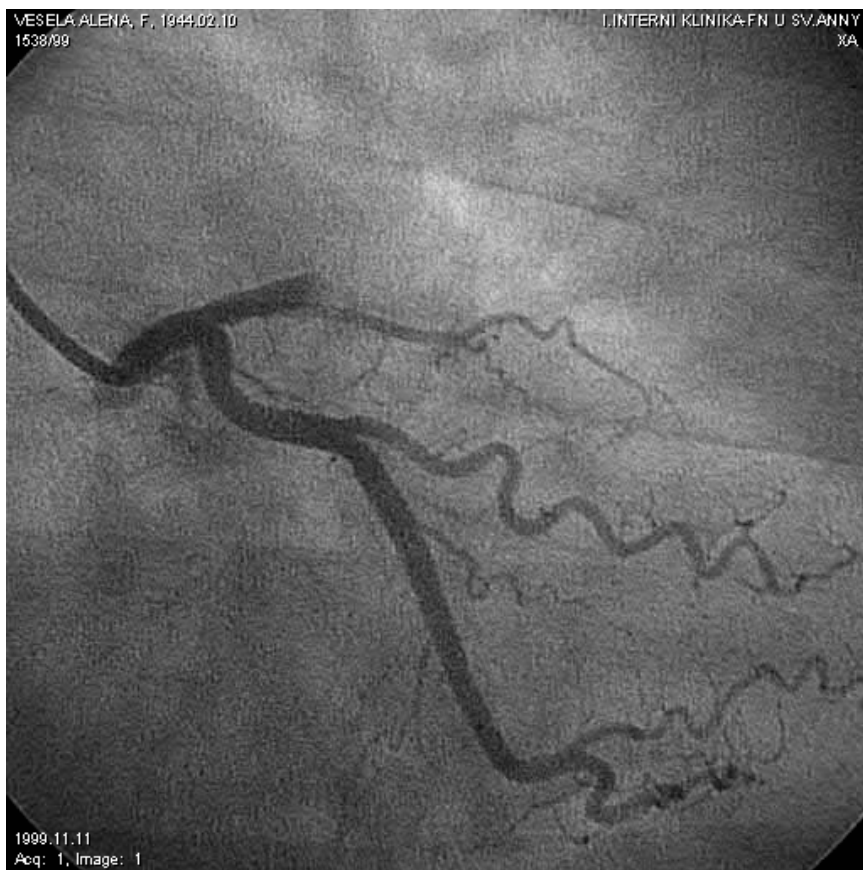
Akutní infarkt myokardu

Krevní sraženina – trombus

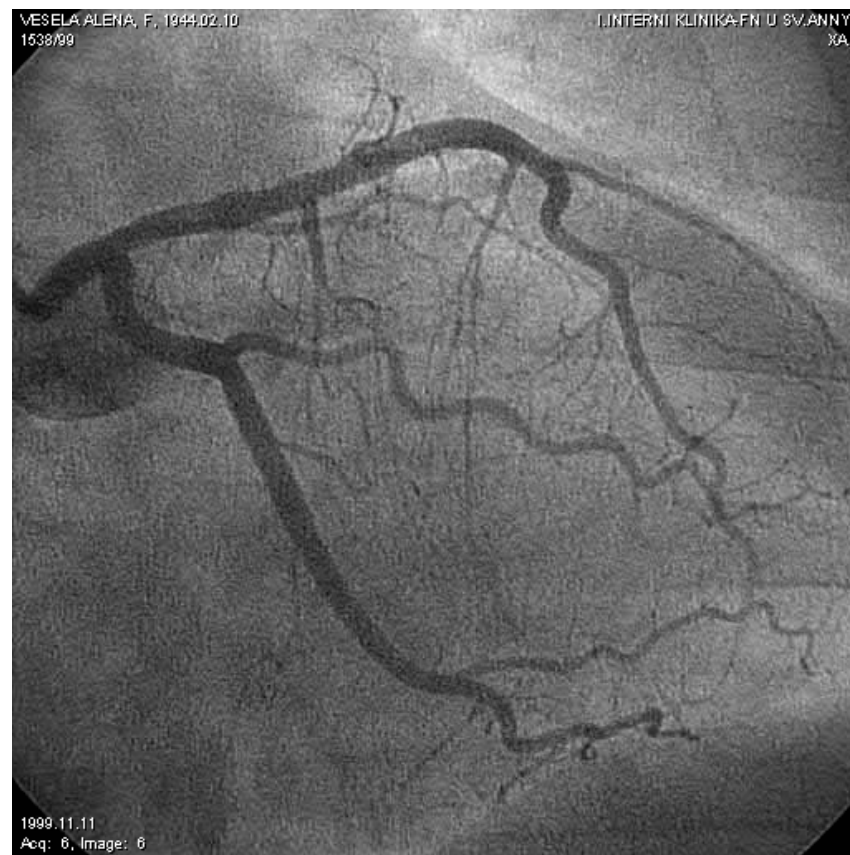

Infarkt při uzávěru levé tepny - léčba

Uzavřená tepna

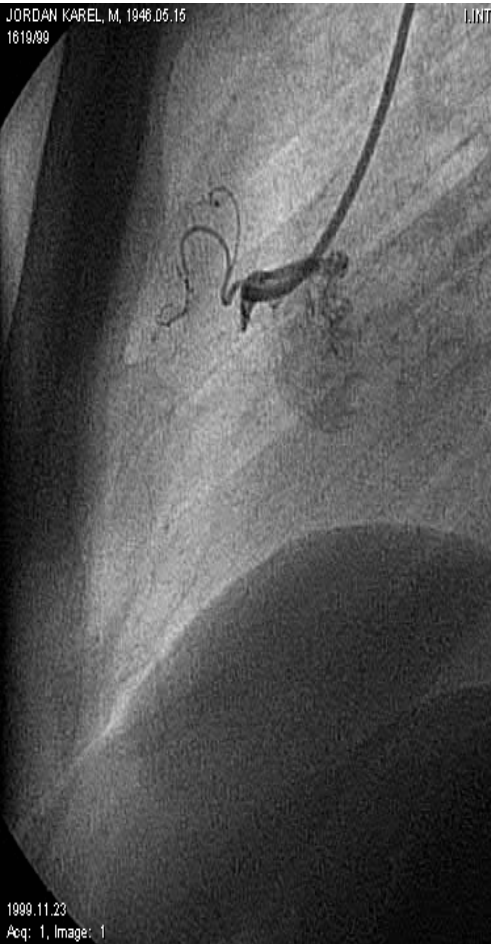

Otevřená tepna

Infarkt při uzávěru pravé tepny - léčba

Uzávěr pravé tepny

Po průchodu vodičem

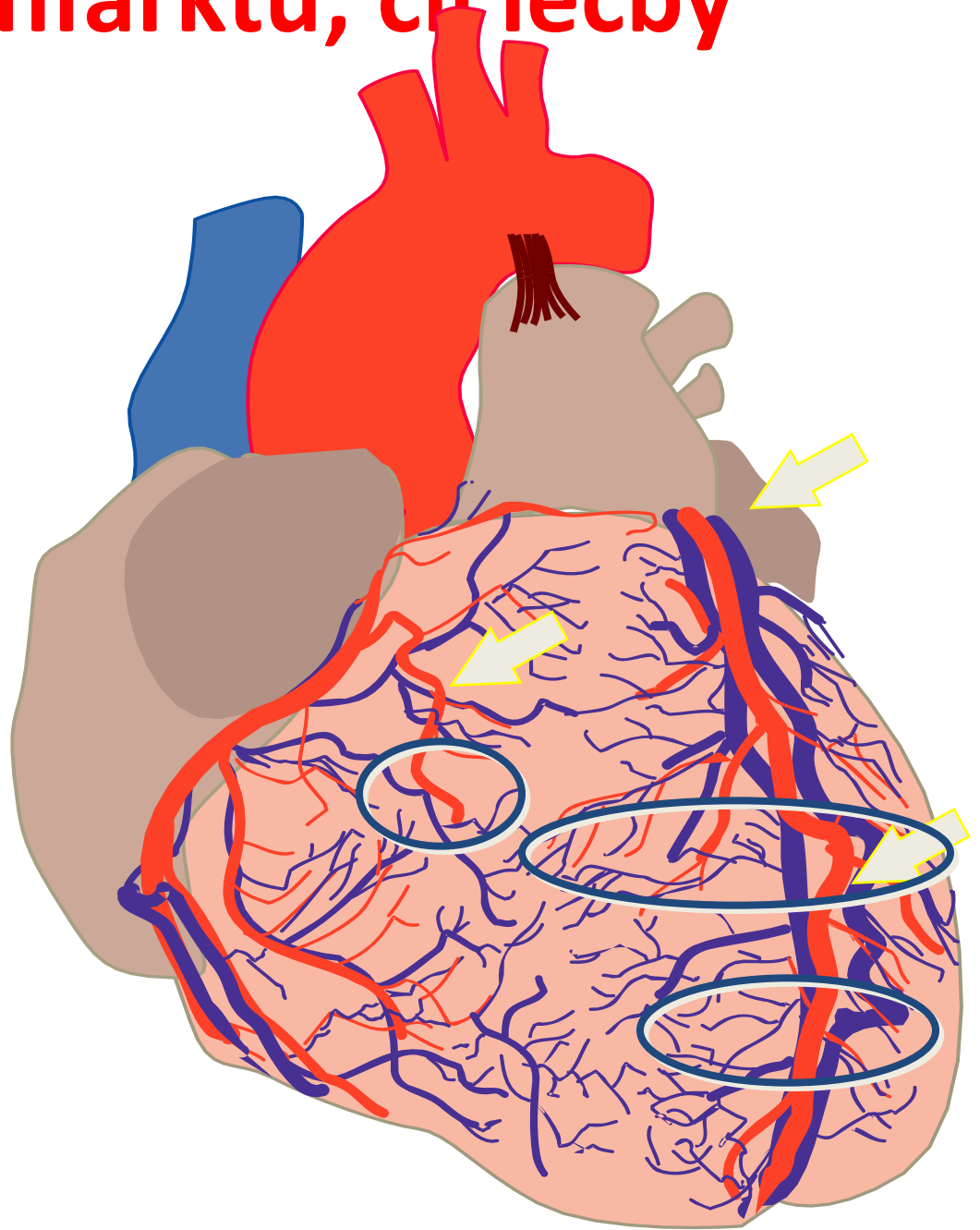

Otevřená pravá tepna

Rozsah infarktu; cíl léčby

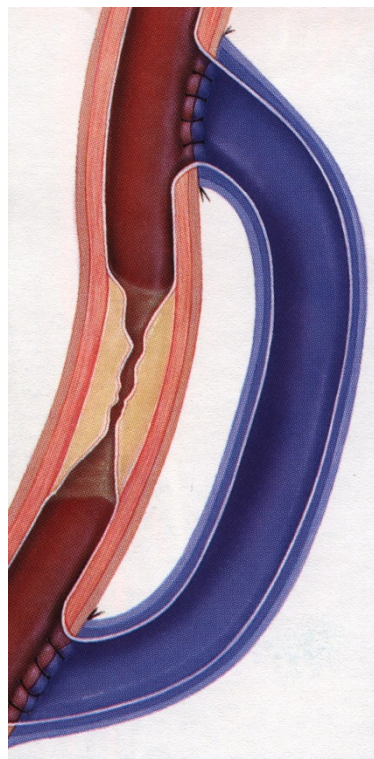
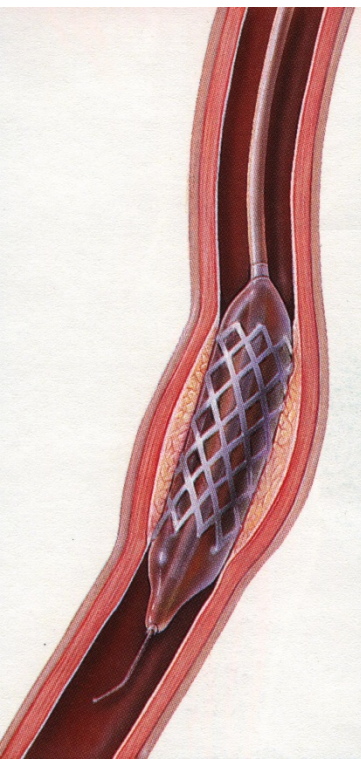
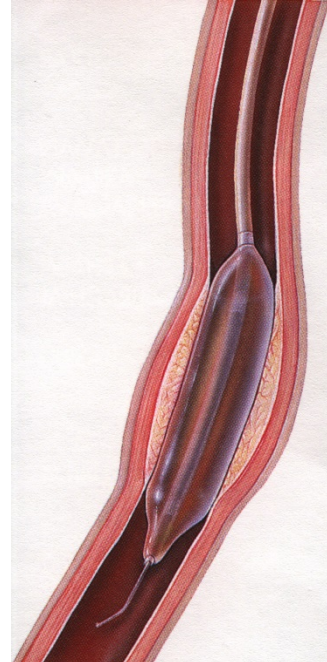
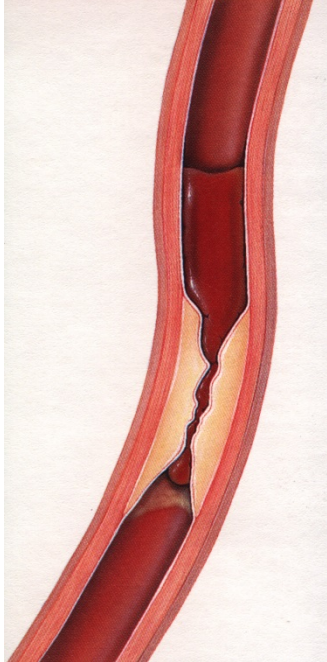
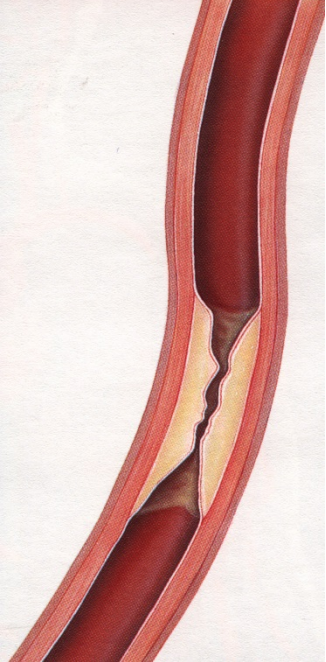
- ♥ o rozsahu odumřelé tkáně rozhoduje velikost povodí uzavřené tepny

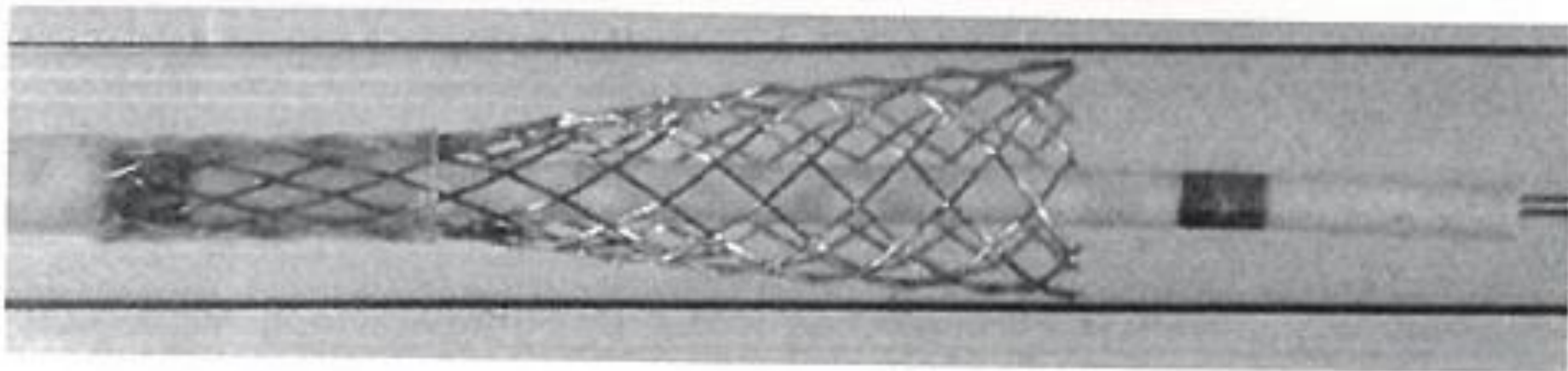

Léčba infarktu myokardu dnes

- **1. rozpuštění uzavírajícího trombu léky**
- **2. od roku 1977**
- **balónková koronární angioplastika + stent**
= včasné otevření tepny katetrem + vyztužení stěny tepny kovovou trubičkou
- **1994 - léčeno 33 nemocných !**
- **2019 – jen v ČR cca 6 500 nemocných s AIM**

Stent do věnčité tepny

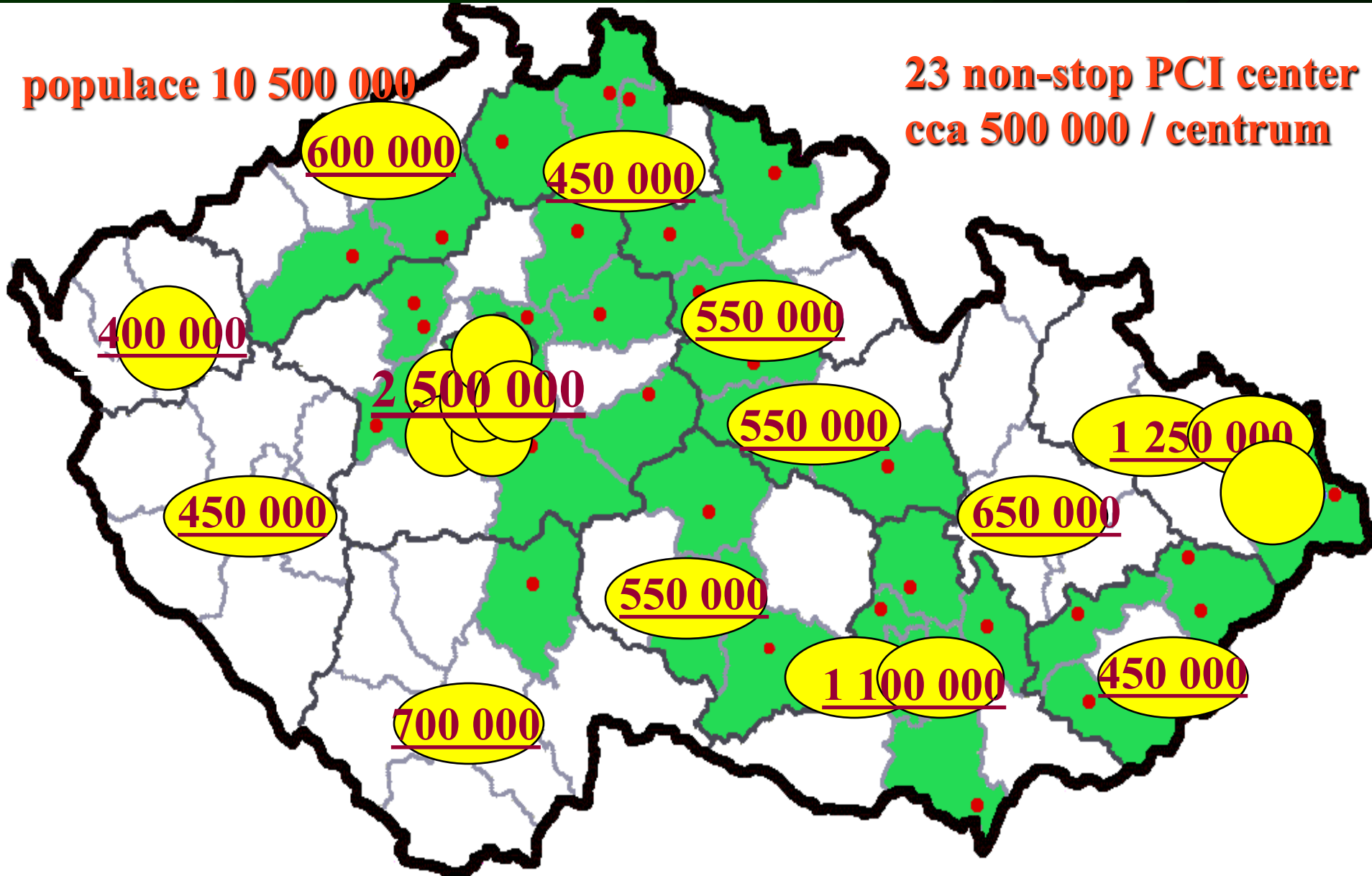

Česká republika – centra s možností nepřetržité služby

Zeleně – oblasti z PRAGUE 2 STUDIE

populace 10 500 000

23 non-stop PCI center
cca 500 000 / centrum

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Současné možnosti prevence kardiovaskulárních onemocnění

Prevence aterosklerózy

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Normální hodnoty u rizikových faktorů

body mass index 25 kg/m² a méně

TK – pod 130/80

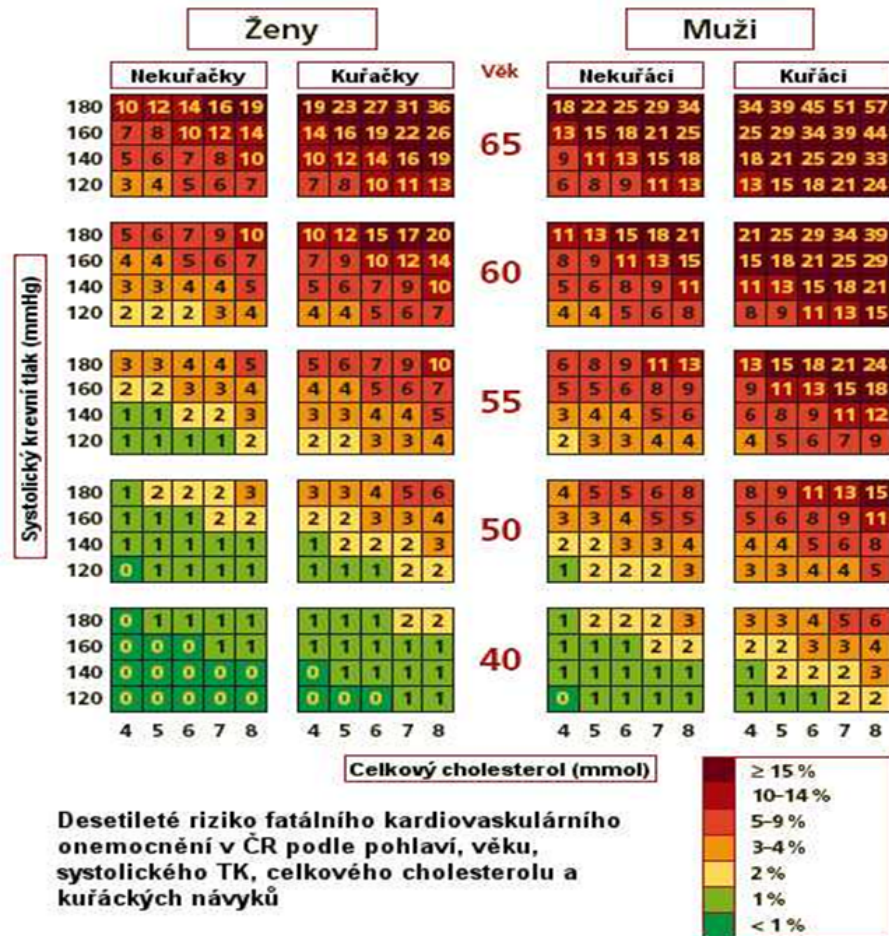
cukr v krvi pod 5,5 mmol/l

LDL cholesterol pod 3 mmol/l

nekouřit

Kategorie KV rizika

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Léčba dyslipidemie

změna životního stylu – dieta + cvičení
statiny od nízké dávky + omega-3 MK
statiny + ezetimib
vysoké TG – fibráty
protilátky proti PCSK9 – studie

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Léčba nadváhy a obezity

dieta s kontrolou jídelníčku

váha úbytek cca 0,5 kg/týden

pohybová aktivita – cvičení 30 min/den

45-60 min/ 3x týdně

chůze s holemi, kolo, běžky, plavání

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Léčba závislosti na tabáku

Intervence 5P:

1. **p**tát se – kouříte?
2. doporučení – **p**řestat
3. **p**osouzení ochoty přestat
4. **p**omoc těm co chtějí přestat –léky
5. **p**lánované kontroly

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Léčba hypertenze

diagnostika – esenciální – sekundární
omezení soli v dietě, pohyb
farmakoterapie – volba ACE – inhibitor

sartan

blokátor Ca kanálů

diuretika

betablokátor

kombinace

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Léčba diabetu mellitu

DM 2.typu – dieta, pohyb, metformin
další perorální antidiabetika
léčba insulinem

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Pohybová aktivita

při měření času TV prokázán vztah k
výskytu obezity
cukrovce
KVO obecně
náhlé srdeční smrti
nádorovým onemocněním

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Význam cvičení v historii

Indie 600 př.n.l. – Susruta – předpis cvičení

Hippocrates (460-377 př.n.l.) – cvičení ke zdraví

Plato (427-347 př.n.l.) – medicina sestra cvičení

Galén (129-217) – eseje o aerobním cvičení

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Proč tedy dobré cvičení?

pozitivně ovlivňuje rizika KVO

obezitu

krevní tuky

krevní tlak

cukrovku

metabolický syndrom

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Proč tedy dobré cvičení?

pozitivně ovlivňuje osoby s KVO
prodlužuje období bez anginy pectoris
snižuje výskyt infarktů myokardu
zlepšuje funkci srdce u jeho selhání
snižuje výskyt úmrtí na KVO
zlepšuje kvalitu života

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Co všechno cvičení ovlivní?

celkový fyzický stav

delší, rychlejší procházky

váhu - hmotnost

výskyt cukrovky

výskyt některých typů nádorů

rozvoj osteoporózy

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Co všechno cvičení ovlivní?

celkově psychický stav

zlepší funkce vnímání, reakce na okolí

depresivní stavy

zlepší celkovou kvalitu života

sníží mortalitu

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Cvičení a délka života

cvičící vs. necvičící

výsledky sledování z 1932 článků

riziko úmrtí 30-35% nižší u aktivních

fyzická inaktivita příčinou 10% úmrtí

aktivní osoba žije o 3,5-4,0 roky déle!

muži +2,9 roků, ženy +3,9 roků, max. až 7 let

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Cvičení a délka života

cvičení ovlivní i RF, proto přežití ještě lepší!
(TK, cukr, lipidy, IM, CMP, malignity)

proto:

kuřák, obézní, cukrovka, lipidy, + není fit

žije až o 12 roků méně, než

aktivní štíhlý nekuřák se životosprávou

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Mechanismy příznivého vlivu cvičení

celkový příznivý vliv??

snížení triglyceridů, apolipoproteinu B

snížení kalcia ve stěně věnčitých tepen?

zvýšení HDL cholesterolu a t-PA

zlepšení odolnosti buněk na oxidační stres

lepší vaskularizace orgánů, energet. metabolismu

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Kdy tedy dobré cvičení?

„srdeční rehabilitace“

= cvičení pod kontrolou odborníků

vhodné u nemocných

po operaci srdce – bypassy, chlopně

po koronárních intervencích – plastiky, stenty

se srdečním selháním, po transplantaci srdce

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Kolik a jak cvičit?

od roku 1995 průkaz – 30 minut každý den

varianta – 45-60 minut 3x týdně

aerobní zátěž střední intenzity

chůze v přírodě, klus, chůze do schodů

jízda na kole

práce na zahradě

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Kolik a jak cvičit?

cvičení s lehkými činkami, opakování
jóga také vhodná
vše tak, aby lehce unavilo, ale ne extrém!

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Aktivita 6000 kroků

Kde najdete informace?

Internetový portál www.6000kroku.cz

Filozofie aktivity: 50 let známých doporučení
nevedlo ke změně chování pacientů(!!!)

Proto co největší zjednodušení a zmenšení
rozsahu fyzické aktivity, aby bylo reálné ji provádět!

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Aktivita 6000 kroků

pravidelná chůze zlepšuje fyzickou
a **psychickou** kondici, snižuje biologický věk
chodit 10 hodin týdně
chodit přirozeným tempem
chodit po rovině
chodit s hůlkami, ale i bez nich!

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Aktivita 6000 kroků

Proč 6000 kroků?

Krokoměr sčítá chůzi a 6000 kroků je minimum,
které ovlivní pozitivně srdce a cévy
optimální je 6000 kroků souvisle
týdně 60 000 kroků – o víkendu tedy více
pokud není krokoměr 6000 kroků = cca 40 min.

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Aktivita 6000 kroků

Principy programu

- 6000 kroků denně, sčítáme od rána do večera
- + dietní opatření
- + nekouřit
- + léčba rizikových faktorů

KOMPLEXNÍ
KARDIOVASKULÁRNÍ
CENTRUM VFN Praha

Aktivita 6000 kroků

Chůze a duše

„Ujít pěšky v různém tempu 5 mil pomůže i nešťastnému, ale zdravém člověku víc než všechna medicína a psychologie světa.“

Paul D.White, zakladatel kardiologické společnosti v USA 1924

